

โครงการวิจัย

ผลกระทบจากพ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
และนโยบายของรัฐ กับสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

Impact of the Computer-related Crime Act 2007
and State Policy on the Right to Freedom of Expression

ดำเนินการโดย ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน

Production Editor by Freedom of Expression Documentation Center, iLaw

<http://freedom.ilaw.or.th>

สนับสนุนโดย มูลนิธิไฮน์ริค เบิลล์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Support by Heinrich Böll Stiftung Southeast Asia

คณะผู้วิจัย

คณะวิจัย:

สาวตรี สุขศรี (หัวหน้าโครงการ) ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ และ อรพิน ยิ่งยงพัฒนา

ผู้ช่วยคณะวิจัย:

ดนุช วัลลิกุล ทิวสน สีส่อน พาขวัญ ชื่นสุวรรณกุล และ อัชฌา สงฆ์เจริญ

บรรณาธิการต้นฉบับภาษาอังกฤษ:

อเล็ก แบมฟอร์ด

ผู้แปล:

กัปตัน จิ่งธีรพานิช ปกป้อง ลาวัญย์ศิริ พงษ์เลิศ พงษ์วนานต์ พิภพ อุดมอิทธิพงศ์
สุลักษณ์ หล้าอุบล และ อธิป จิตตฤกษ์

กองบรรณาธิการ:

พรพิมพ์ แซ่ลิ้ม ยิ่งชีพ อัชฌานนท์ ธนกฤต เปี่ยมมงคล และ อาจินต์ ทองอยู่คง

ที่ปรึกษา:

รุจน์ โกมลบุตร ธีระ สุธีวรางกูร

Research Team

Research Team :

Sawatree Suksri (Director), Siriphon Kusonsinwut, Orapin Yingyongpathana

Research Assistants :

Danuch Wallikul, Tewson Seeoun, Pakwan Chuensuwankul and Atcha Songcharoen

Editorial Team:

Pornpim Saelim, Yingcheep Atchanont Thanakrit Piammongkol and Arjin Thongyuukong

Editor (English version):

Alec Bamford

Translators : Kaptan Jungteerapanich, Pokpong Lawansiri, Pipob Udomittipong, Ponglert

Pongwanan, Suluck Lamubol and Athip Jittarek

Advisors : *Ruj Komonbutr, Theera Sutheewarangkul*

ความเป็นมาของงานวิจัย

- หลักการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และช้อยกเว้น ตามมาตรา 45 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ปัญหาของตัวบทบัญญัติแห่งพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 และการบังคับใช้
- สถิติการปิดเว็บไซต์ การดำเนินคดีกับผู้ใช้ และให้บริการ และสถานการณ์ต่างๆ ที่หมิ่นเหม่ หรือสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดเสรีภาพในสื่อออนไลน์
- กฎหมาย แนวนโยบายแห่งรัฐ รวมทั้งปฏิกิริยาของภาคประชาชนต่อการควบคุมเสรีภาพในสื่อออนไลน์ เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
- ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย เชิงนโยบาย และต่อผู้ใช้และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

สาระสำคัญของงานวิจัย

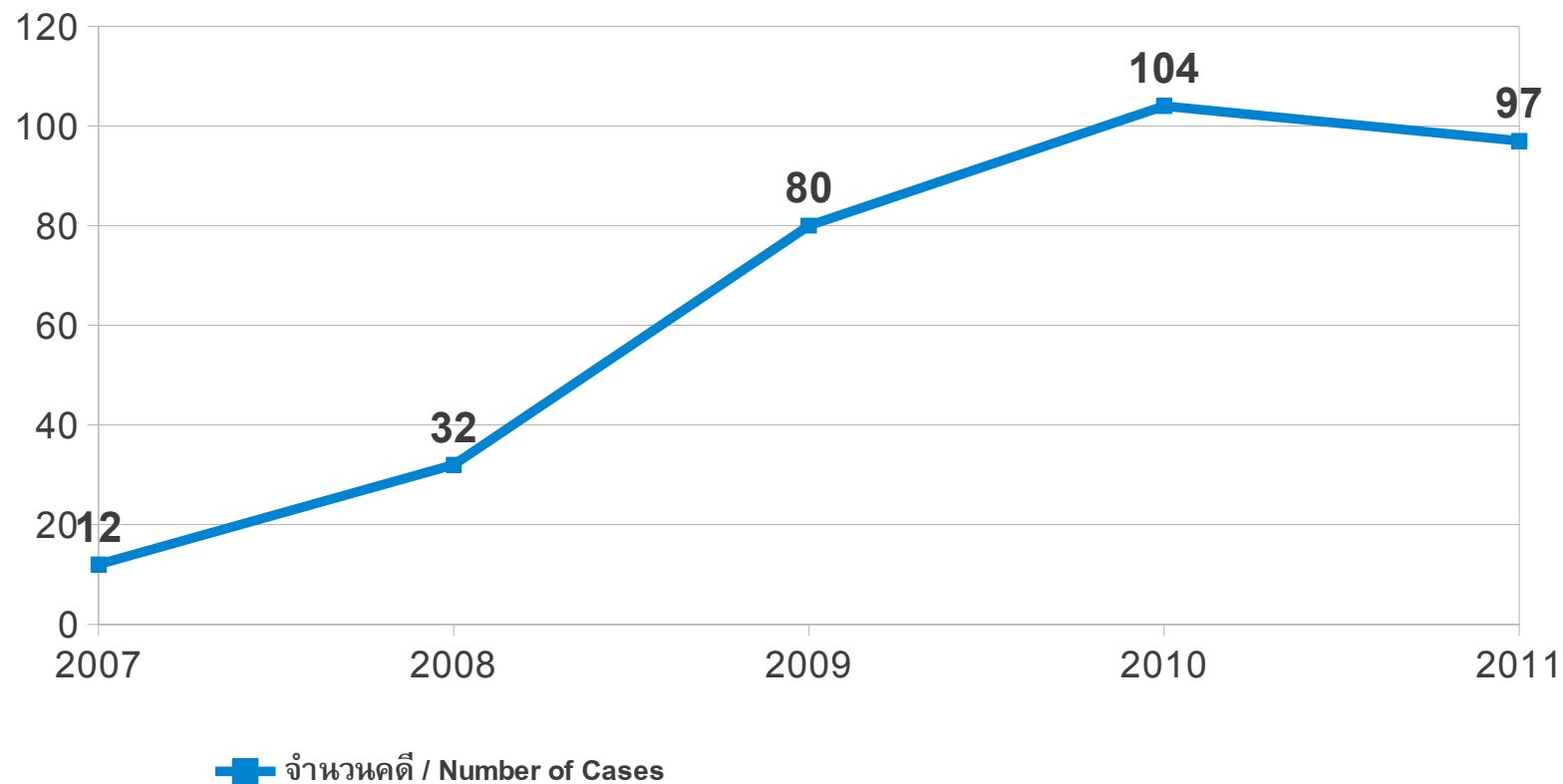
1. สถิติการปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงเว็บไซต์ และการดำเนินคดี
2. บทสัมภาษณ์ และความคิดเห็นของบุคคลในวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอรส์ฯ 2550
3. บทวิเคราะห์ปัญหาของพ.ร.บ.คอมพิวเตอรส์ฯ 2550 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แนวนโยบายแห่งรัฐ และปฏิกริยาและความเคลื่อนไหวในภาคประชาชน
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอรส์และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แนวนโยบายแห่งรัฐ ปฏิกริยาของภาคประชาชนของประเทศเยอรมนี สหรัฐอเมริกา จีน และมาเลเซีย
5. บทวิเคราะห์เปรียบเทียบ
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สถิติการดำเนินคดีตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ

2550 (2550 - 2554)

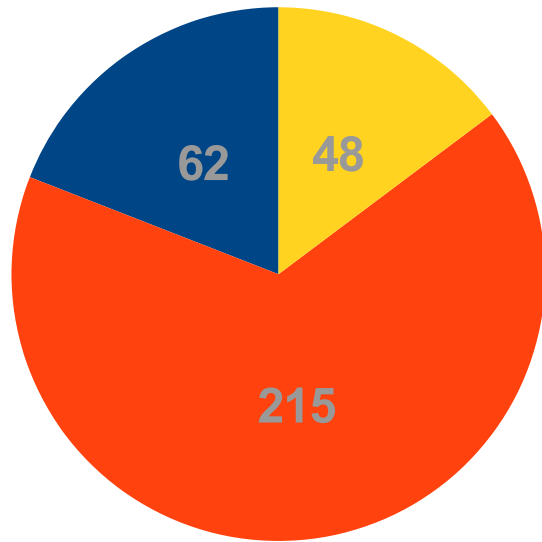
Statistics on Prosecutions under
the Computer-related Crime Act 2007 (2007-2011)

จำนวนคดีตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ตั้งแต่ปี 2550-2554
Annual prosecutions under the CCA (2007-2011)

คดีที่ฟ้องร้องตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ทั้งหมด

Prosecutions filed under the CCA by type

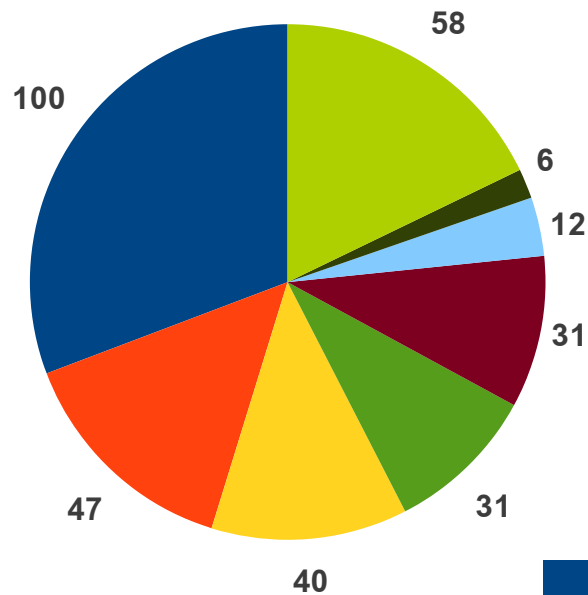

ความผิดโดยระบบ Offences related to the system	(19%)	62
ความผิดโดยเนื้อหา Offences related to the content	(66%)	215
ไม่ระบุ Unknown	(15%)	48
รวม Total		325

จำนวนคดีจำแนกตามประเภทเนื้อหาความผิด

Prosecutions by category of offence

หมิ่นประมาท Defamation (31%)	100
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ Traditional Computer Crimes (14%)	47
หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ พระราชินี และรัชทายาท Lèse Majesté content (12%)	40
ฉ้อโกง Fraud (10%)	31
ลามก Pornography (10%)	31
ขายโปรแกรม Selling Computer Programs (4%)	12
ความมั่นคง National Security (2%)	6
อื่นๆ Others (18%)	58
รวม Total	325

จำนวนคดีจำแนกตามขั้นตอน สถานะคดี และประเภทความผิด

Number of cases classified by offence and the status of the case

ประเภทความผิด Category of Offense	สถานะคดี Procedure of the Case								รวม Total
	สืบสวน สอบสวน Investigating	อัยการ Prosecutor			ศาล Court				
		สั่งฟ้อง Charge	สั่งไม่ฟ้อง Not Charge	ไม่ตั้งข้อหา พ.ร.บ.คอมฯ Not Charge with CCA	ไกล่เกลี่ย จำหน่ายคดี Mediated / Disposed of the Case	ยกฟ้อง Dismissed	ต้องโทษ Guilty	ตัดสินแล้ว แต่เข้า ไม่ถึงข้อมูล Tried, but inaccessible data	
ความผิดต่อระบบ (มาตรา 5-13) Offenses under section 5-13	24	10	0	0	4	1	18	5	62
ความผิดด้วยเนื้อหา (มาตรา 14-16) Offenses under section 14-16	62	48	1	1	15	12	54	22	215
ไม่สามารถระบุได้ Cannot be defined	3	12	0	1	1	0	1	30	48
รวม Total	89	70	1	2	20	13	73	57	325

สถานะความคืบหน้าคดี แจกแจงตามลักษณะของประเภทเนื้อหาความผิด

Outcome of cases classified by offence

คดี พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ Computer-related Crimes Act Cases	ความมั่นคง National Security	หมิ่นประมาท Defamation	หมิ่นประมาท กษัตริย์ฯ Lèse Majesté content	ลามก Pornography	ฉ้อโกง Fraud	อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ Traditional Computer Crimes	ขายโปรแกรม Selling Computer Programs	อื่นๆ Others	รวม Total
คดีที่อยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวน With the investigator or with the police officials	1	15	28	1	11	14	10	9	89
คดีที่อัยการสั่งฟ้องแล้ว charged by public prosecutor	2	32	4	3	8	9	0	12	70
คดีที่อัยการไม่สั่งฟ้อง Dismissed by public prosecutor	1	0	0	0	0	0	0	0	1
คดีที่อัยการศาลไม่ได้ตั้งข้อหาพ.ร.บ./ไม่ตัดสินว่าผิดตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ Cases filed or ruled not under the Computer-related Crimes Act*	0	1	0	0	1	0	0	0	2
คดีที่มีการไกล่เกลี่ย จำหน่ายคดี Ended with mediation, case disposal	0	14	0	0	1	4	0	1	20
คดีที่ศาลยกฟ้อง court dismissed the charge	1	10	1	0	0	1	0	0	13
คดีที่ศาลพิพากษาแล้วว่ามีความผิด the verdict rules that the defendant are guilty	1	17	7	23	5	16	0	4	73
คดีที่ศาลตัดสินแล้ว แต่ไม่รู้ว่าผล the court has delivered the verdict but the researchers could not get the access to the result of the trial	0	11	0	4	5	3	2	32	57
Total	6	100	40	31	31	47	12	58	325

รายละเอียดคดีที่ศาลชั้นต้นพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว

Verdicts and sentences by the court of first instance classified by offence

ข้อหา Offense	ศาลตัดสินว่ามีความผิด Guilty Verdict (73)				ยกฟ้อง Dismissal	ไกล่เกลี่ย จำหน่ายคดี Mediated/ Disposed of the Case	เข้าไม่ถึงผลการพิจารณา Unaccessible Verdict		รวม Total
	รับสารภาพ Confession (62)		สู้คดี Defense (11)				รับสารภาพ Confession	สู้คดี Defense	
	ต้องโทษจำคุก Imprisonment	รอลงอาญา Suspension	ต้องโทษจำคุก Imprisonment	รอลงอาญา Suspension					
ความมั่นคง National Security	0	1	0	0	1	0	0	0	2
หมิ่นประมาท Defamation	1	16	0	0	10	14	2	9	52
หมิ่นประมาท กษัตริย์ฯ Lèse Majesté content	4	1	2	0	1	0	0	0	8
ลามก Pornography	2	19	2	0	0	0	3	1	27
ฉ้อโกง Fraud	5	0	0	0	0	1	0	5	11
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ Traditional Computer Crimes	9	2	5	0	1	4	0	3	24
ขายโปรแกรม Selling Computer Programs	0	0	0	0	0	0	2	0	2
อื่น ๆ Others	0	2	2	0	0	1	19	13	37
Total	21	41	11	0	13	20	26	31	163

ประเภทผู้ต้องหาตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 แจกแจงตามประเภทความผิด

Accused/defendants under the CCA by offence

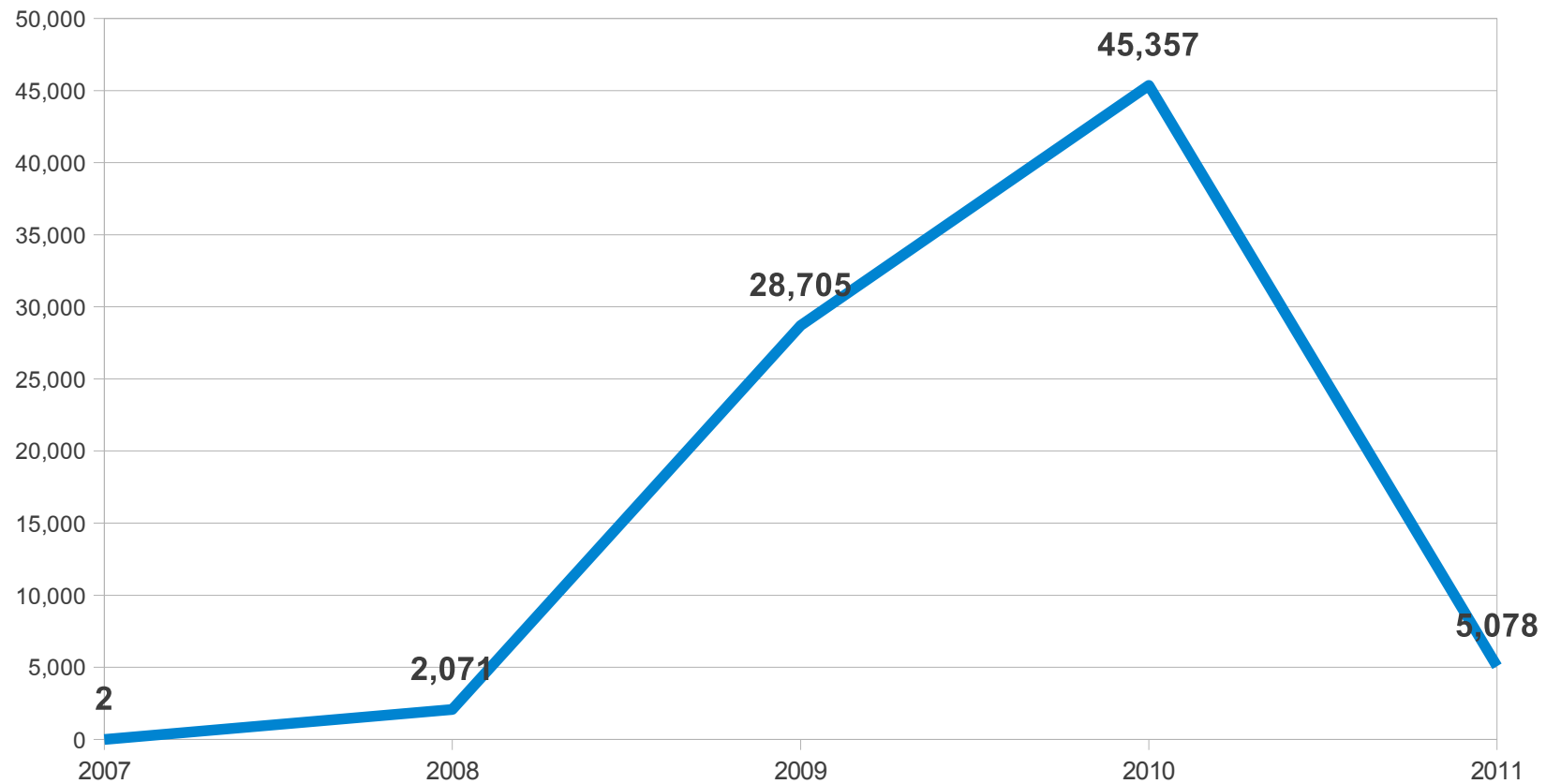
ผู้ต้องหา Accused		ความมั่นคง National Security	หมิ่นประมาท หมิ่นประมาท Defamation	หมิ่นประมาท กษัตริย์ Lèse Majesté content	ลามก Pornography	ฉ้อโกง Fraud	อาชญากรรม คอมพิวเตอร์ Traditional Computer Crimes	ขายโปรแกรม Selling Computer Programs	อื่นๆ Others	รวม Total
บุคคลทั่วไป General Public	เพศชาย Male	3	42	15	21	18	26	9	19	153
	เพศหญิง Female	1	23	4	3	8	9	1	18	67
	นิติบุคคลเอกชน Private juristic persons	0	6	0	0	1	1	0	1	9
	ยังไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด Offenders unknown	0	6	14	0	1	6	0	3	30
	ไม่มีข้อมูล Information N/A	1	7	3	2	3	5	2	17	40
ผู้ให้บริการ Service Providers	ผู้ให้บริการ Service providers	1	15	3	5	0	0	0	0	24
	อื่นๆ Other intermediaries	0	1	1	0	0	0	0	0	2
Total		6	100	40	31	31	47	12	58	325

สถิติการระงับการเผยแพร่
หรือปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงเว็บไซต์ (2550 - 2554)

Statistics on the Restriction of Data Dissemination
or blocking of website access (2007-2011)

สถิติการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ จำแนกตามปี

Number of blocked URLs by year

— ยูอาร์แอลที่ถูกปิดกั้น | Blocked URLs

จำนวนคำสั่งศาลและจำนวนยูอาร์แอลที่ถูกระงับ จำแนกตามประเภทเนื้อหา

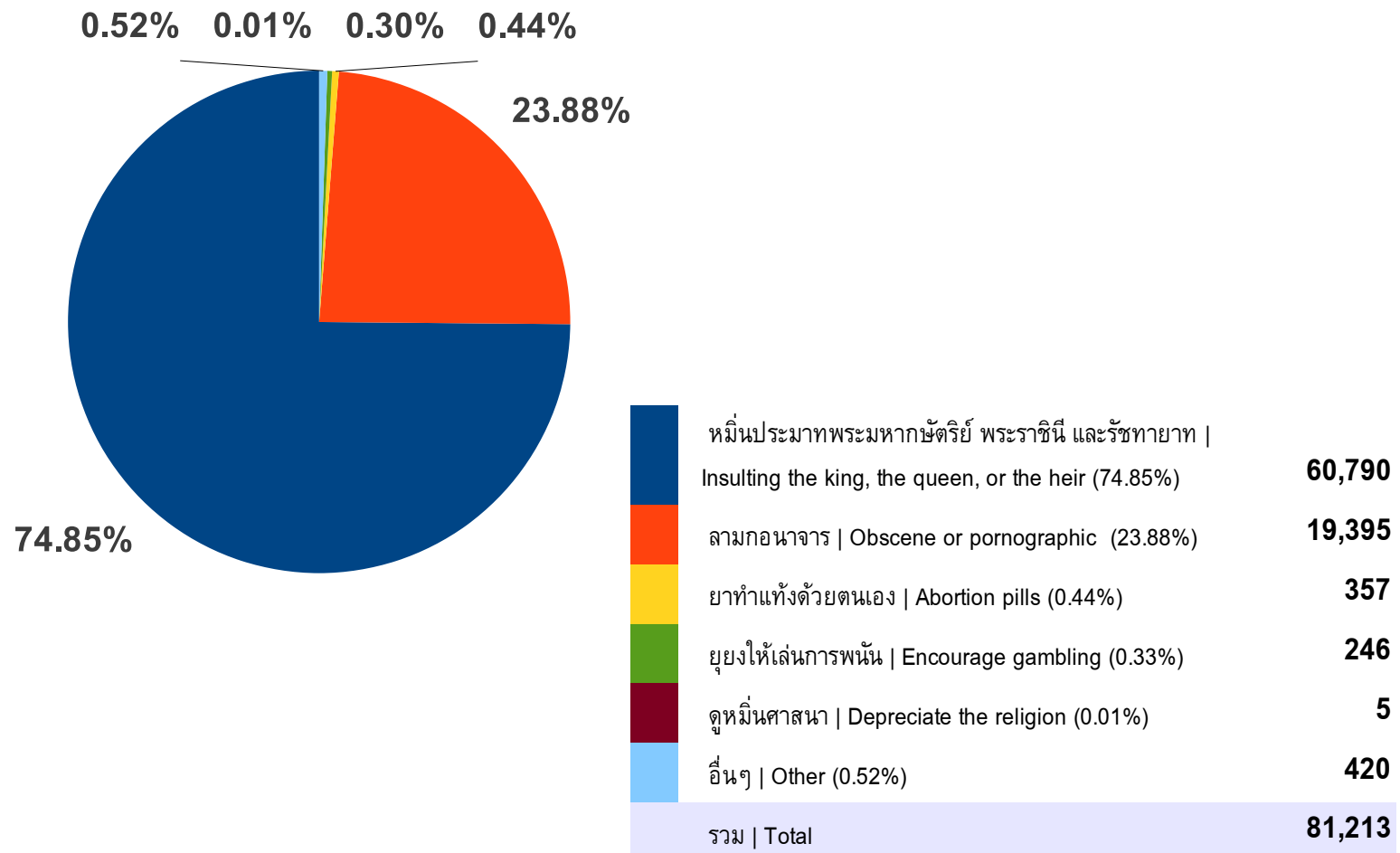
The Number of court orders and the number of URLs blocked classified by offence

เนื้อหา Content	2007		2008		2009		2010		2011		Total	
	Court order	URL	Court order	URL	Court order	URL	Court order	URL	Court order	URL	Court order	URL
หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ พระราชินี และรัชทายาท Insulting the king, the queen, or the heir	0	0	7	1,937	30	16,525	27	39,115	26	3,213	90	60,790
ลามกอนาจาร Obscene or pomographic	0	0	4	96	27	11,609	15	6,105	6	1,585	52	19,395
ขายยาทำแท้ง Abortion pills	0	0	1	37	3	320	0	0			4	357
พนันออนไลน์ Encourage gambling	0	0	0	0	2	246	0	0			2	246
ดูหมิ่นหรือลบหลู่ศาสนา Depreciate the religion	1	2	1	1	1	2	0	0			3	5
อื่นๆ Other	0	0	0	0	1	3	3	137	1	280	5	420
Total	1	2	13	2,071	64	28,705	45	45,357	33	5,078	156	81,213

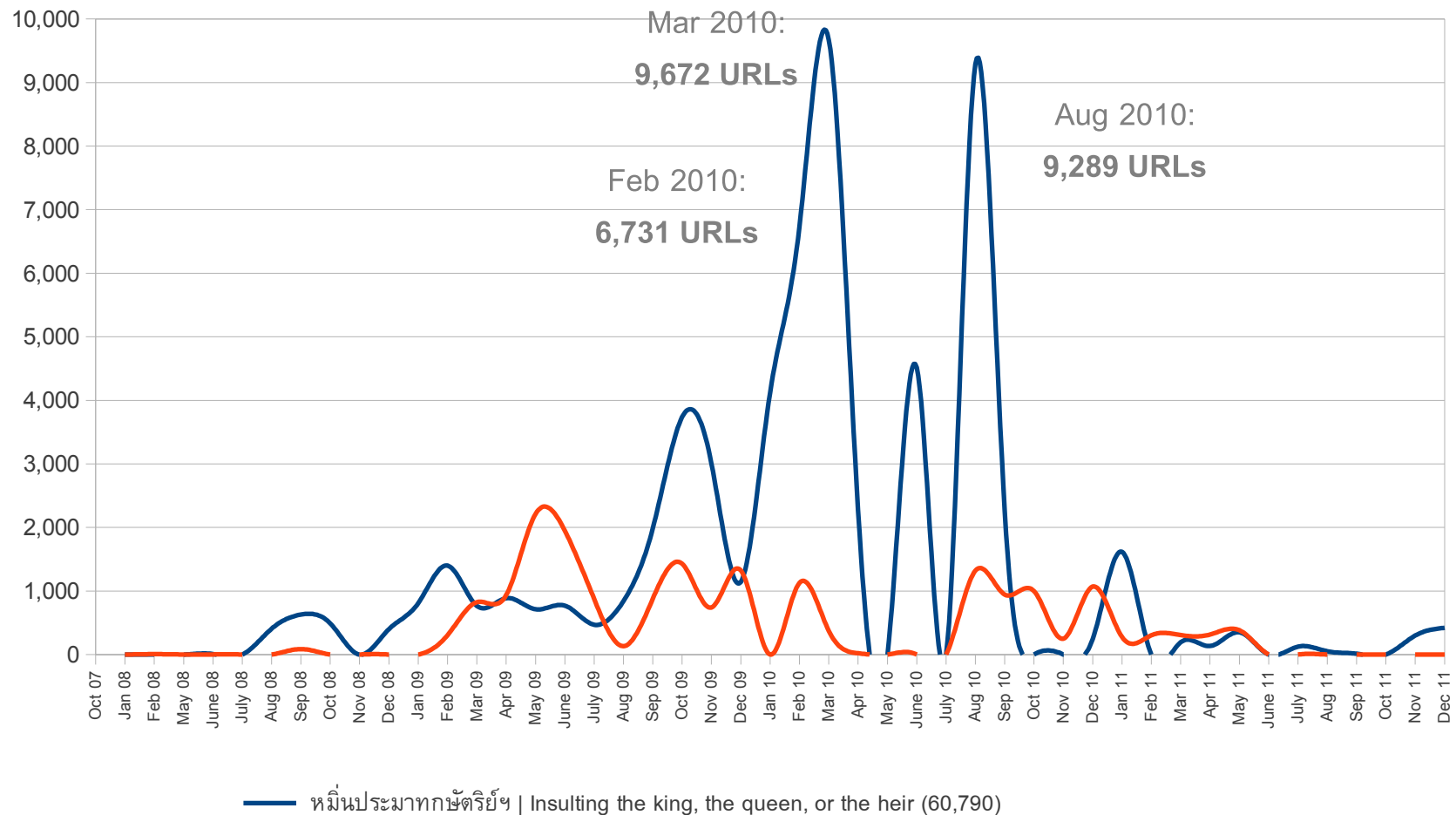

สัดส่วนประเภทเนื้อหาที่กระทรวงไอซีทียื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งระงับการเข้าถึงเว็บไซต์

The percentage of URLs banned by court order classified by offence

สถิติการปิดกั้นเว็บไซต์ จำแนกตามเหตุที่เกี่ยวกับเนื้อหาหมิ่นประมาทกษัตริย์ฯ และเรื่องลามกอนาจาร
 Number of websites blocked classified by offence (lèse majesté, and obscene or pornographic content) by month

ตารางแสดงจำนวนวันและจำนวนเว็บเพจที่ศาลใช้พิจารณา จำแนกรายปี

Table showing the number of days and number of URLs that
 \the court considered by year

Year	จำนวนหมายศาล The total number of Court Orders	จำนวน URL The total number of URLs	รวมวันที่ศาลใช้พิจารณาคำร้อง The total number of days spent in approving a petition	จำนวน URL เฉลี่ยต่อวัน The average number of the URLs per day
2007	1	2	2	1
2008	13	2,071	35	59
2009	64	28,705	88	326
2010	45	45,357	46	986
2011	33	5,078	36	141
Total	156	81,213	207	392

**ผลการศึกษา
การสัมภาษณ์และการสนทนา
กลุ่มย่อย**

(Interviews and Focus Group Discussions)

ส่วนที่ 1: บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและนโยบาย ที่กระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

Part 1: The role of state agencies in enforcing the law and policy which affect the right to freedom of expression

ส่วนที่ 2: บทบาทการดำเนินงานของผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต ภายใต้พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ในส่วนที่กระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

Part 2: The roles of internet business entrepreneurs under the CCA and implications concerning the right to freedom of expression

ส่วนที่ 3: บทบาทของเว็บมาสเตอร์ และผู้ดูแลเว็บบอร์ดต่างๆ ภายใต้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ในส่วนที่กระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

Part 3: The roles of webmasters and webboard administrators under the CCA and implications concerning the right to freedom of expression

สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มย่อย

1. ประสบการณ์การที่เกี่ยวข้องกับพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550
2. ปัญหาจากพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 และนโยบายรัฐ

1. ประสพการณ์การที่เกี่ยวข้องกับพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550

กลุ่มภาครัฐ :

- พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนในการปิดกั้นเว็บไซต์
- เป็นประโยชน์ในการทำงานสืบสวนสอบสวน : ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ, กำหนดหน้าที่ให้ผู้ให้บริการต้องเก็บข้อมูลจราจรคอมพิวเตอร์
- พบว่า คดีที่เป็นเรื่องอาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยแท้กลับมีไม่มากนัก
- มีเว็บไซต์ถูกปิดกั้นเยอะ แต่เว็บไซต์ที่ถูกดำเนินคดีมีไม่มากเท่าจำนวนที่ปิดกั้น
- ความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ส่งผลให้อัตราการบังคับใช้พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 กับคดีด้านความมั่นคงเพิ่มสูงขึ้น
- สำหรับกรมสอบสวนคดีพิเศษ กฎหมายนี้ไม่ค่อยมีผลใดๆ ในการทำงาน เพราะมีอำนาจพิเศษที่ให้ไว้แล้วตามพ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ

1. ประสพการณ์การที่เกี่ยวข้องกับพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550

กลุ่มผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต

- การประสานความร่วมมือกับภาครัฐในการปิดกั้นเว็บไซต์มีความชัดเจนขึ้น การปิดเว็บไซต์เป็นไปตามขั้นตอนกฎหมาย โดยผู้ให้บริการใช้หลักเกณฑ์ว่า จะปิดกั้นตามหมายศาลเท่านั้น
- กำหนดแนวปฏิบัติในการเก็บข้อมูลการจราจรคอมพิวเตอร์ และถือเป็นหน้าที่ที่ผู้ให้บริการที่ต้องให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ หากไม่ปฏิบัติตามก็มีความผิดและโทษ

1. ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ.ร.บ.คอมพิวเตอรส์ฯ 2550

กลุ่มเว็บมาสเตอร์ และผู้ดูแลเว็บบอร์ด

พ.ร.บ.คอมพิวเตอรส์ฯ 2550 ส่งผลให้กลุ่มเว็บมาสเตอร์ต้องปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติภายในองค์กร เช่น

- ต้องสร้างกลไกกลั่นกรองเนื้อหาของผู้ใช้บริการก่อนที่ข้อความจะถูกเผยแพร่ออกไป
- กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องสมัครสมาชิกก่อนที่จะโพสต์เนื้อหา หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ
- เพิ่มบุคลากรและเครื่องมือเพื่อตรวจตราข้อความ หรือกระทั่งเพิ่มฝ่ายดูแลด้านกฎหมายเพื่อตรวจสอบข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และคอยประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ

2. ปัญหาจากพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ในส่วนที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

กลุ่มภาครัฐ

พบปัญหา คือ

- 1) ปัญหาการตีความ
- 2) ยังไม่ค่อยพบการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์และคุ้มครองประชาชน
- 3) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ

2. ปัญหาจากพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ในส่วนที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

กลุ่มผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต

พบปัญหาหลักสามประเด็นคือ

- 1) ปัญหาการตีความ คำว่า “จงใจ สนับสนุน หรือยินยอม”
- 2) ปัญหาการให้ความร่วมมือกับภาครัฐกรณีการปิดกั้นเว็บไซต์
- 3) ยังคงพบลักษณะการ “ขอความร่วมมือ” อย่างไม่เป็นทางการจากภาครัฐ

2. ปัญหาจากพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ในส่วนที่เกี่ยวกับ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

กลุ่มเว็บมาสเตอร์

พบปัญหาสี่ประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) เน้นหาคนรับผิด มากกว่าคนทำผิด
- 2) ถ้อยคำคลุมเครือ เปิดช่องให้ใช้ดุลพินิจ
- 3) ไม่มีพื้นฐานแนวคิดเรื่องการคุ้มครองเสรีภาพ
- 4) สร้างภาระความรับผิดสูงเกินไป

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 และนโยบายรัฐ กลุ่มภาครัฐ

- มาตรการระงับการเข้าถึงเว็บไซต์ แม้ไม่ค่อยได้ผล แต่มีความจำเป็นอยู่ เพราะช่วยบรรเทาปัญหาได้
- ควรเพิ่มอำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนทุกๆ ไปให้สามารถใช้อำนาจในการขอดู ขอทำสำเนา และยึดอายัด พยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ได้
- เสนอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ฯ 2550ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีกระทรวงไอซีที มีบทบาทหน้าที่ในเชิงสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือเฉพาะทางมากกว่าทำงานธุรการปิดเว็บ
- ให้จัดตั้งศาลชำนาญพิเศษเรื่องพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550หรือมีผู้พิพากษาสมทบร่วมพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์

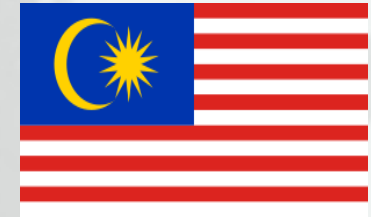
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับพ.ร.บ.คอมพิวเตอรส์ฯ 2550 และนโยบายรัฐ

กลุ่มผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต:

- มาตรการระงับการเข้าถึงเว็บไซต์ยังมีความจำเป็นอยู่ แต่รัฐไม่ควรนำมาตรการนี้มาใช้เป็นเครื่องมืออย่างพร่ำเพรื่อในการปิดกั้นสื่อหรือปิดปากประชาชน
- กลไกการกลั่นกรองการปิดกั้นโดยศาลเป็นเรื่องเหมาะสมแล้ว แต่ก็ควรมีกฎอื่นเพื่อแก้ปัญหากรณีที่คำสั่งศาลนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย
- กรณีที่มีเว็บไซต์กระทำความผิดจริง แทนที่รัฐจะใช้วิธีปิดกั้นเว็บไซต์ซึ่งอาจแก้ปัญหาไม่ได้ รัฐควรเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เช่น ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด แทน
- กฎหมายต้องแบ่งระดับความรับผิดชอบของ “ผู้ให้บริการ” ให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่
- มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการแจ้งให้ดำเนินการกับข้อความ (Takedown Procedure)
- รัฐควรออกกฎหมายบนพื้นฐานความเข้าใจที่ว่า ผู้ให้บริการบางประเภทมีสถานะเป็นเพียง “ตัวกลาง” ในการส่งผ่านเนื้อหา ไม่ได้มีหน้าที่ตรวจสอบดูแลเนื้อหาโดยตรง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 และนโยบายรัฐ กลุ่มเว็บมาสเตอร์

- เสนอให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องการปิดกั้นเว็บไซต์
- แม้มาตรการเพื่อการป้องกันการกระทำผิดมีความจำเป็น แต่ก็ควรให้ความสำคัญกับกลไกเพื่อการปกป้องคุ้มครองผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตด้วย เช่น เรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- แทนที่จะใช้การบังคับด้วยกฎหมายและกำหนดภาระความรับผิดชอบควรหันมาใช้นโยบายให้ผู้ให้บริการกำกับดูแลกันเอง

วิเคราะห์ปัญหา และบทเปรียบเทียบกฎหมาย แนว
นโยบายแห่งรัฐ และปฏิกิริยาของภาคประชาชนต่อ
กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมเสรีภาพในสื่อ
ออนไลน์

พ.ร.บ.คอมพิวเตอรส์ฯ 2550 : ปัญหาที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

➤ บทนิยามคำศัพท์

➤ ฐานความผิด

- มาตรา 14 (1)
- มาตรา 14 (2) (3)
- มาตรา 15
- มาตรา 20

➤ ปัญหาในภาพรวมของความผิดว่าด้วยการเผยแพร่เนื้อหาใน
สื่อออนไลน์

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พ.ศ. ๒๕๕๐

แนวนโยบายรัฐไทย (ที่เกี่ยวกับเสรีภาพในสื่อออนไลน์) และลักษณะการบังคับใช้พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550

แนวนโยบายรัฐไทยแบ่งได้เป็น 6 ช่วงเวลา ตามวาระการดำรงตำแหน่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

- โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบเว็บไซต์ ควบคุมการกระทำ
ทำความผิด
- นโยบายที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
- การปิดกั้นเว็บไซต์ และการจำกัดการแสดงความคิดเห็น
- การบังคับใช้พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ 2550

ความเคลื่อนไหว และปฏิกริยาของภาคประชาชน ต่อนโยบายรัฐ และการบังคับใช้พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550

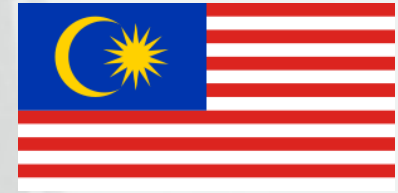
- ปฏิกริยาต่อพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ทั้งในแง่ความเหมาะสมของบทบัญญัติ และการบังคับใช้
- ปฏิกริยาต่อการดำเนินคดีกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต
- ปฏิกริยาต่อการปิดกั้นเว็บไซต์ ทั้งกรณีประท้วงคัดค้าน และสนับสนุน
- ปฏิกริยาต่อนโยบายเรื่องอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อเสรีภาพในสื่อออนไลน์

สรุปกฎหมายควบคุมสื่อออนไลน์ แนวนโยบายรัฐ และ ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนในประเทศเยอรมนี

- หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น
- เนื้อหาต้องห้ามเผยแพร่ในสื่อสาธารณะ หรือการเผยแพร่ที่เป็นการติดตามกฎหมายเยอรมัน
- อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กับการเผยแพร่เนื้อหาผิดกฎหมายในสื่อออนไลน์
- แนวนโยบาย กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์
- การปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงเว็บไซต์ และสื่อออนไลน์ในประเทศเยอรมนี
- ปฏิกริยาและความเคลื่อนไหวของประชาชนและภาคสังคมที่มีต่อกฎหมาย และนโยบายแห่งรัฐที่กระทบเสรีภาพในสื่อออนไลน์

สรุปกฎหมายควบคุมสื่อออนไลน์ แนวนโยบายรัฐ และ ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนในประเทศมาเลเซีย

- หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น
- เนื้อหาต้องห้ามเผยแพร่ในสื่อสาธารณะตามกฎหมายมาเลเซีย
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเนื้อหาในสื่อออนไลน์ และจำกัดเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น
- แนวนโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับควบคุมสื่อออนไลน์
- ปฏิกริยา และความเคลื่อนไหวฝ่ายประชาชนหรือสังคมที่มีต่อกฎหมายหรือนโยบายที่กระทบเสรีภาพในสื่อออนไลน์

บทวิเคราะห์เปรียบเทียบ

- รัฐธรรมนูญ กับหลักการคุ้มครองเสรีภาพในสื่อออนไลน์
- เนื้อหา หรือประเภทของความคิดเห็นที่ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ หรือแสดงออกได้
- กฎหมายจำกัดเสรีภาพในสื่อออนไลน์
- การใช้มาตรการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์
- องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อออนไลน์
- สถิติคดี หรือการคุกคามผู้ให้ และผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต
- การให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพในเรื่องนี้ และความตื่นตัวในการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิผ่านกฎหมาย หรือแนวนโยบายแห่งรัฐของประชาชน
- ลักษณะ และวิธีการเรียกร้อง หรือการแสดงปฏิกิริยาต่อกฎหมาย หรือนโยบายที่ไม่ชอบธรรม รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของฝ่ายประชาชน

ข้อเสนอแนะทางกฎหมาย

- พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ ควรมุ่งเน้นการกำหนดฐานความผิด และการบังคับใช้กฎหมาย กับ “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยแท้” หรืออาชญากรรมที่มุ่งหมายกระทำต่อตัวระบบ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย
- บัญญัติถ้อยคำให้ชัดเจนไม่คลุมเครือ เพื่อไม่ให้ขัดกับหลักประกันในทางกฎหมายอาญา ที่ว่ากฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงถ้อยคำประเภท “ขัดต่อความมั่นคง” “ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีฯ” หรือ “ทำให้ประชาชนตื่นตระหนก”
- ทบทวนและแก้ไขบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดให้แก่ผู้ให้บริการ (มาตรา 3 และ 15)
- ทบทวนและแก้ไขบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการระงับการเผยแพร่เนื้อหา หรือปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงสื่อออนไลน์ (มาตรา 20)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- รัฐควรพิจารณาหามาตรการที่ได้ผล และใช้บังคับได้จริงเพื่อการกำกับดูแลเนื้อหาข้อมูลบนสื่อออนไลน์ ทั้งให้ได้คุณภาพกับการคุ้มครองเสรีภาพของประชาชน แทนการใช้มาตรการปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงเว็บไซต์
- ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษเพื่อพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะ
- จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน หรืออธิบายกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต รวมทั้งประชาชนทั่วไปผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
- รัฐควรหันมาสนับสนุนให้กลุ่มผู้ประกอบการ จัดทำ "ประมวลจริยธรรม" (Code of Conduct)

ข้อเสนอแนะต่อผู้ใช้และผู้ให้บริการสื่อออนไลน์

- ประชาชน สื่อมวลชน รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่ทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ควรให้ความสำคัญกับสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น
- ประชาชน และองค์กรต่างๆ ด้านการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในเรื่องนี้ ควรตื่นตัว และคอยติดตามตรวจสอบการออกกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ รวมทั้งนโยบายของรัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ
- ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตอาจรวมตัวกัน หรือจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการให้เข้มแข็ง ทั้งต้องคอยติดตามเฝ้าระวังการออกกฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ของรัฐด้วยเช่นกันว่ามีการกำหนดภาระหน้าที่ หรือความรับผิดชอบที่ไม่เป็นธรรม หรือเกินสมควรแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตบ้างหรือไม่ อย่างไร

หลักกฎหมายในการควบคุมเสรีภาพในการแสดง

ความคิดเห็น : สื่อออนไลน์

ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศจีน

หลักการคุ้มครอง FREEDOM OF SPEECH ในสหรัฐอเมริกา

๑. รัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ (The First Amendment)
๒. แนวคำพิพากษาศาลสูงสุดในสหรัฐอเมริกา ที่มีค่าบังคับเทียบเท่ารัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา

หลักการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑ (The First Amendment)

- Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof, or abridging the freedom of speech, or the press, or the right of the people peaceably to assembly, and to petition the Government for a redress of grievance.

การตรากฎหมายของสภา CONGRESS จึงต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๑. การควบคุมการแสดงความคิดเห็นโดยตรง หรือมีผลทำให้เป็นการควบคุมแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถกระทำได้ เว้นแต่ รัฐจะพิสูจน์ได้ว่า มีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่ประโยชน์สาธารณะเรียกร้องให้ต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้น
๒. การจัดระเบียบการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับ Time, Place และ Manner ในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นสามารถกระทำได้ หากการจัดระเบียบดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

นโยบายของศาลสูงสุด (THE U.S.SUPREME COURT)

- Free Market of Idea หรือ Marketplace of Idea ที่แต่ละฝ่ายสามารถเสนอความคิดเห็นและข้อมูลของฝ่ายตนเองได้อย่างบริบูรณ์
- ศาลสูงสุดเชื่อว่า : "แม้การแสดงความคิดเห็นนั้น อาจจะทำให้เกิดลักษณะที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลอื่น แต่ผลร้ายดังกล่าวก็อาจคลี่คลายได้ ด้วยการนำเสนอข้อมูลของอีกฝ่ายเพื่อหักล้างข้อเท็จจริงนั้น ฉะนั้น การสั่งห้ามการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวโดยสิ้นเชิงโดยรัฐ จึงถือเป็นมาตรการที่เกินความจำเป็น และขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญ"

ข้อยกเว้นการเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น : ไม่ได้รับ

ความผิดโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา

๑. ถ้อยคำที่มีลักษณะสื่อทางเพศลามกอนาจาร (Obscenity)
๒. การแสดงข้อความอันเป็นเท็จโดยการหลอกลวง (fraudulent misrepresentation)
๓. การใส่ความให้ร้าย (Defamation)
๔. การสนับสนุนหรือยุยงให้มีการกระทำผิดกฎหมายอย่างร้ายแรง (Advocacy of imminent lawless)
๕. ถ้อยคำที่ชั่วร้ายให้มีการต่อสู้หรือทำร้ายกัน (Fighting words)
๖. การคุ้มครองมิให้มีการกระทำผิดต่อเด็กหรือเยาวชน โดยการนำภาพเด็กเยาวชนมาตีพิมพ์หรือ โปสเตอร์ในอินเทอร์เน็ต
๗. การคุ้มครองประโยชน์ของรัฐในด้านความมั่นคงของรัฐ เช่น การก่อการร้าย

หลักในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพ

- กรณีแรก : การตรากฎหมายเพื่อจำกัดการแสดงความคิดเห็นโดยตรง หรือมีผลเป็นการจำกัดเสรีภาพโดยอ้อม หรือ Content-based
- กรณีนี้ โดยหลักการ ย่อมถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เว้นแต่ รัฐจะพิสูจน์ตามมาตรฐานขั้นสูงสุด (Strict scrutiny) ดังนี้
  ๑. มาตรการจำกัดเสรีภาพนั้น เป็นผลประโยชน์อันจำเป็นอย่างยิ่งยวดของรัฐ (Compelling government objective)
  ๒. เป็นมาตรการที่จำเป็น (Necessary) ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้
  ๓. เป็นวิธีการที่รุนแรงน้อยที่สุด และแคบที่สุด (Narrowly as possible to achieve that objective)

หลักในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพ

- กรณีที่สอง : การจัดระเบียบในการแสดงความคิดเห็นเป็นการทั่วไปที่ไม่ได้จำกัดเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็น ในลักษณะเป็น Content-neutral ศาลจะทำการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการกระทำดังกล่าว ดังนี้
  ๑. การจำกัดดังกล่าว เพื่อคุ้มครองประโยชน์อันสำคัญของรัฐ (Significant governmental interest)
  ๒. วิธีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้น ต้องเป็นวิธีการที่รุนแรงน้อยที่สุด (Narrowly tailored to serve that governmental interest) และ
  ๓. การกำหนดทางเลือกในการแสดงความคิดเห็น (Alternative channels) ซึ่งรัฐจะต้องเปิดโอกาสหรือทางเลือกให้แก่ประชาชนในการเลือกสื่อสารเนื้อหาดังกล่าวได้

ประเด็นสำคัญในการคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความเห็น

- หลักการ : รัฐไม่อาจบัญญัติกฎหมายที่มีโทษทางอาญาต่อการวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของรัฐบาล รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษาของศาล
- เหตุผล : การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลย่อมเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และต่อเจ้าพนักงานของรัฐเอง ในขณะที่การวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษา หรือกระทั่งตัวผู้พิพากษาในการทำความเห็นทางคดี ก็ไม่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้ กลับจะก่อให้เกิดการพัฒนา หรือการปฏิรูประบบให้ดีขึ้น
- ประเทศสหรัฐฯ ถือว่าคำพิพากษาเป็นสาธารณะ ประชาชนจึงมีสิทธิอันชอบธรรมที่ในการวิพากษ์วิจารณ์ได้ เว้นแต่ การวิพากษ์วิจารณ์ในช่วงที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณา อาจ会有ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล (Contempt of court) ได้ แต่ศาลสูงสุดสหรัฐฯ ได้กำหนดหลักการใช้อำนาจเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลไว้ว่าจะต้องมีข้อเท็จจริงที่จะต้องร้ายแรงถึงขนาดที่จะเรียกได้ว่าจะกระทบต่อความยุติธรรมในการพิจารณาคดีอย่างชัดเจน (Clear and Present Danger) เท่านั้น ดังนั้น ศาลไม่อาจจะลงโทษโดยอาศัยอำนาจนี้ได้ตามอำเภอใจ

หลักการสำคัญ : คำพิพากษาเป็นสาธารณสมบัติ ประชาชนทุกคนวิจารณ์ได้

- ศาลสูงสุดได้พิพากษาว่า การที่ผู้นำแรงงานวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษาของศาลล่างว่าไม่มีคุณภาพอย่างร้ายแรง (outrageous) และข่มขู่ว่า ถ้าคำพิพากษาที่ไม่ได้เรื่องนั้น ไม่ถูกพิพากษากลับจะมีการนัดหยุดงานขึ้น การกระทำนี้ไม่มีความผิดใดๆ และ ไม่อาจจะถูกลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลได้ โปรดดู Craig v. Harney, 331 U.S. 367 (1947) และ คดี Bridges v. California, 314 U.S. 252 (1941)

เสรีภาพของการวิจารณ์บุคคลสาธารณะ : PUBLIC FIGURE

- **New York Times Co. v. Sullivan, 376 U.S. 254 (1964)**
- ศาลในคดีนี้พิพากษาว่า ในกรณีที่สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือบุคคลสาธารณะนั้น สื่อมวลชนจะต้องรับผิดชอบทางอาญาก็ต่อเมื่อ มีเจตนาที่จะแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือมีเจตนาที่จะละเลยการแสวงหาความจริง หากสื่อมวลชนได้แสดงให้เห็นว่าความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารนั้นเป็นความผิดพลาดโดยสุจริต (honest error) และเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ (official conduct) เท่านั้น ไม่เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐ สื่อนั้นย่อมไม่มีความรับผิด
- หลักการสำคัญ : ขอบเขตแห่งเสรีภาพของสื่อมวลชน ไม่ได้มีเพียงเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังขยายความไปถึงเสรีภาพโดยปราศจากการลงโทษใดๆ เมื่อสื่อมวลชนนั้นนำเสนอข้อมูลที่เป็นเรื่องจริง ทั้งยังเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ”

ประชาชนทุกคน ก็สามารถตรวจสอบและวิจารณ์ PUBLIC FIGURE ได้

- ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมากในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- การวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติหน้าที่โดยเจ้าพนักงานรัฐ กระทั่งการวิพากษ์วิจารณ์คำตัดสินของผู้พิพากษาก็ควรเป็นสิ่งที่ประชาชนกระทำได้โดยชอบ
- ดังนั้น แม้รัฐจะสามารถจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สำหรับกรณีที่มีความคิดเห็นนั้นเข้าข่ายหมิ่นประมาทบุคคลอื่นได้ก็ตาม แต่รัฐจะกำหนดให้เป็นความรับผิดโดยเด็ดขาด (Strict Liability) สำหรับการหมิ่นประมาทบุคคลสาธารณะ (Public figure) ไม่ได้

การควบคุมการแสดงความคิดเห็น : สื่อออนไลน์

- เนื้อหาหรือการแสดงความคิดเห็นที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญสหรัฐๆ มีหลายกรณี เช่น ลามกอนาจาร (Obscenity) การหลอกลวง (fraudulent misrepresentation) หมิ่นประมาท (Defamation) สนับสนุนให้ทำผิดกฎหมายอย่างร้ายแรง (Advocacy of imminent lawless) ถ้อยคำยั่วยุให้ทำร้ายกัน (Fighting words) เป็นต้น
- แต่ทุกกรณี ศาลได้กำหนดมาตรฐานไว้สูงมากเพื่อคุ้มครอง Freedom of Speech ดังจะกล่าวต่อไปนี้

มาตรฐานในการควบคุมการแสดงความคิดเห็น หรือถ้อยคำใด ๆ

- ๑. ลามกอนาจาร (Obscenity) อาจแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม โดยรวมจะต้องกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ แล้วไม่มีความงามและคุณค่าทางศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์ใด แต่อย่างไรก็ตาม สิทธิของผู้ใหญ่ในการที่จะเข้าถึงสิ่งลามกอนาจารย่อมมีบริบูรณ์ รัฐจะกำหนดมาตรการใด ๆ อันเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ใหญ่จนกว้างขวางเกินสมควรไม่ได้ เช่นกัน
- ๒. หมิ่นประมาท (Defamation) : หากวิจารณ์ Public Figure ในทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการ หรือในฐานะบุคคลสาธารณะแล้ว หากไม่ได้มีเจตนาร้ายหรือรู้อยู่แล้วว่าเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ย่อมไม่มีความรับผิดใด ๆ
- ๓. สนับสนุนให้ทำผิดกฎหมายอย่างร้ายแรง (Advocacy of imminent lawless) ต้องถึงขนาดมาตรฐานที่ว่าด้วย The Clear and Present Danger Test

กฎหมายพิเศษ ที่มุ่งควบคุมสื่อออนไลน์ในประเทศสหรัฐอเมริกา

๑. วิวัฒนาการในการควบคุมสื่อออนไลน์ : มุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน มิให้ถูกข่มขู่ในกิจกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร ซึ่งถือเป็นผลประโยชน์ของรัฐ (Public Interest) ที่สำคัญอย่างยิ่งยวด
๒. มาตรการต่าง ๆ เริ่มใช้นับแต่ ปี ค.ศ.๑๙๙๔ เป็นต้นมา
๓. กฎหมายฉบับแรก คือ กฎหมายรัฐบาลกลาง (Federal Law) ว่าด้วยความเหมาะสมในการสื่อสาร (Communication Decency Act of 1994 – CDA หรือ ซีดีเอ) จัดอยู่ใน **Telecommunication Act of 1934 หรือ 47 U.S.C.§ 223**

ความผิดที่กำหนดไว้ ตาม CDA 1994 (47 U.S.C. § 223)

- ความผิดสำหรับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต
- 223 (1) (a) (1)
  - (A) ห้ามมิให้บุคคลใดใช้เครื่องมือสื่อสารโดยรู้อยู่แล้วว่าจะก่อให้เกิด หรือ ชักชวน และดำเนินการส่งผ่านสิ่งใดๆ รวมถึงการกล่าวถึง เรียกร้อง แนะนำ เสนอภาพ หรือการสื่อสารใดๆ เกี่ยวกับภาพลามกอนาจาร หรือสิ่งไม่เหมาะสมในทางเพศ (obscene, lewd, lascivious, filthy, or indecent) โดยเจตนาที่จะรบกวน ы ช่มชู้ หรือติดตามรังควานบุคคลอื่น
  - (B) ห้ามกระทำการในลักษณะเดียวกันกับมาตรา 223 (A) โดยรู้อยู่แล้วว่า ผู้รับข้อมูลอายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ว่าจะด้วยโทรศัพท์หรือวิธีการใดในการริเริ่มการสื่อสารนั้น
  - (C) ห้ามโทรศัพท์หรือใช้เครื่องมือสื่อสารใดๆ เพื่อรบกวนบุคคลอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การโทรศัพท์โดยไม่เปิดเผยชื่อโดยมีเจตนาจะทำให้รำคาญหรือกระทำการไม่ชอบด้วยประการใดๆ ช่มชู้ หรือติดตามรังควานบุคคลใดๆ หรือบุคคลที่ได้รับการติดต่อดังกล่าว
  - (D) และ (E) กำหนดห้ามมิให้ติดตาม รบกวน รังควาน ผู้อื่น โดยใช้โทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารในลักษณะเดียวกัน
- มาตรา 223 (2) (d) (1) (A) CDA ห้ามใช้คอมพิวเตอร์ที่มีระบบบริการสื่อสาร (interactive computer service) ส่งข้อความหรือภาพในลักษณะเดียวกันกับที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งมีลักษณะเป็นการบรรยายภาพ หรือแสดงให้เห็นกิจกรรมทางเพศ หรืออวัยวะเพศ แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ริเริ่มใช้เครื่องมือสื่อสารด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม
- มาตรา 223 (2) (d) (1) (B) ห้ามมิให้ให้บริการคอมพิวเตอร์ที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ เพื่อแสดงภาพลามกอนาจาร หรือในลักษณะเดียวกันกับข้อ A เพื่อให้บริการแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับและจำคุกไม่เกิน 2 ปี

CDA 1994 ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ต้องรับผิด เว้นแต่จะเป็นผู้จัดหรือเกี่ยวข้อง รัฐ สมทบตีตในการเผยแพร่เนื้อหา

- มาตรา 223 (2)(e) กำหนดให้ผู้บริการฯ มีข้อแก้ไขตัวได้ ดังนี้
- (1) ไม่ต้องรับผิดเพียงเพราะเป็นผู้ให้บริการการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ หรือการติดต่อสื่อสารให้กับ หรือจากระบบฯลฯ หากไม่ได้เป็นผู้จัดทำหรือก่อให้เกิดเนื้อหาหรือสิ่งลามกอนาจารนั่นเอง
- (2) ข้อที่ไม่ต้องรับผิดตาม (1) ไม่อาจใช้อ้างยันในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นผู้สมคบคิดโดยมีส่วนร่วมก่อให้เกิดหรือรู้อยู่แล้วว่าจะอาจจะก่อให้เกิดการแพร่หลายสิ่งดังกล่าวข้างต้น ฯ หรือโฆษณาว่าให้บริการสิ่งลามกอนาจาร
- (3) ข้อที่ไม่ต้องรับผิดตาม (1) ไม่อาจใช้อ้างยัน หากบุคคลนั้นเป็นเจ้าของหรือควบคุมระบบฯ โดยตรง
- (4) บุคคลผู้เป็นนายจ้างไม่ต้องรับผิดต่อการกระทำของลูกจ้างฯ หากนายจ้างไม่ได้มีส่วนรู้เห็นฯ หรือไม่ได้มีส่วนประมาทเลินเล่อ และละเอียดที่จะควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ของตน อันอาจจะก่อให้เกิดการกระทำผิดดังกล่าวขึ้น
- (5) บุคคลข้างต้น ย่อมอ้างเหตุยกเว้นความผิดได้ ในกรณีที่ได้อำนาจดำเนินการใดๆ ที่เหมาะสม และโดยสุจริต ภายใต้อำนาจก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีอยู่และเป็นไปได้ เพื่อห้ามปรามหรือป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าวโดยผู้เยาว์ หรือการกำหนดให้มีระบบการเข้าถึงผ่านระบบตรวจสอบข้อมูลของบัตรเครดิต เดบิต หรือระบบรหัสเข้าถึงของผู้ใหญ่ (Adult access code) หรือ ข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนที่แสดงว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว

การควบคุมเนื้อหาที่เป็นสิ่งลามกอนาจารอื่น ๆ

- การตรวจสอบเนื้อหา หรือเซ็นเซอร์เนื้อหาลามก ตาม 47 U.S.C. §201 และมาตราอื่นๆ เช่น มาตรา 230 กำหนดวิธีการป้องกันหรือการปิดกั้นสื่อลามกหรือไม่เหมาะสม (Protection for Private Blocking and Screening of Offensive Material)
- CDA กำหนด ผู้ให้บริการไม่ต้องมีความรับผิดชอบในทางแพ่งหากดำเนินการปิดกั้นหรือจำกัดการเข้าถึงข้อมูล ภายหลังจากที่ตนพิจารณาแล้วว่าเป็นสื่อลามกอนาจาร ไม่เหมาะสม น่ารังเกียจ โดยไม่สำคัญว่า เนื้อหาเหล่านั้นจะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ปฏิกริยาของประชาชนชาวสหรัฐฯ ต่อการควบคุมสื่อออนไลน์

- ค.ศ. 1997 American Civil Liberties Union : ACLU ได้ยื่นฟ้องต่อศาลสูงสุดว่า CDA ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะมีเนื้อหากว้างขวางเกินไป และก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในการตีความกฎหมาย และศาลสูงสุดได้พิพากษาว่า CDA มาตรา 223 นั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญในที่สุด
- ค.ศ. 2003 สภาองเกรส จึงตรากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก (Prosecuting Remedies and Tools Against the Exploitation of Children Today Act of 2003 หรือ PROTECT Act) แก้ไขมาตรา 223 กำหนดว่า สิ่งต้องห้ามไม่ให้มีการสื่อสารนั้นจะต้องมีลักษณะลามกอนาจาร หรือเป็นภาพโป๊ของเด็ก (Child pornography)
- นอกจากนี้ยังตัดถ้อยคำประเภทที่ไม่ชัดเจนอย่าง Lewd, lascivious, filthy รวมทั้ง indecent ออกไปด้วย
- ปัจจุบัน มาตรา 223 จึงครอบคลุมเฉพาะการกระทำที่มีลักษณะของการชักชวน และส่งผ่านซึ่งข้อความ ภาพ ฯลฯ ที่มีลักษณะลามกอนาจาร หรือภาพโป๊เด็กไปยังบุคคลอื่น โดยมีเจตนาจะรบกวนกระทำไม่ชอบ ช่มชู้ ติดตามรังควาน หรือส่งสิ่งดังกล่าวไปยังเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารรบกวนรังควานบุคคลอื่น ๆ เท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับ เพื่อควบคุมสิ่งลามกออนไลน์

- 1. **Child Pornography Prevention Act of 1996 หรือ CPPA** มาตรา 2256 (8) (B) ห้ามกระทำการให้เกิดภาพเสมือนจริงว่าเด็กร่วมเพศ ฯลฯ รวมถึงภาพยนตร์ลามกเด็ก
- 2. **Children's Online Privacy Protection Act of 1998 หรือ COPPA** : ผู้ให้บริการต้องจัดเก็บข้อมูลการใช้บริการของเด็กต่ำกว่า 13 ปี และต้องเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบ
- 3. **Children's Online Protection Act of 1998 หรือ COPA**) กฎหมายเฉพาะที่กำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับการเผยแพร่เนื้อหาไม่เหมาะสม หรือร้ายแรง (offensive) เด็กผ่านสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ (แต่ กม.นี้ ศาลสูงสุดได้พิพากษาว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะมีถ้อยคำกว้างขวาง ไม่ชัดเจนเพียงพอ)
- 4. **Children's Internet Protection Act of 2000 หรือ CIPA** กำหนดให้ โรงเรียนหรือห้องสมุดสาธารณะ ปิดกั้นเว็บไซต์ไม่เหมาะสม หรือลามก
- 5. **Prosecutorial Remedies and Other Tools to end the Exploitation of Children Today Act of 2003 หรือ PROTECT Act**) กฎหมายฉบับนี้แก้ไขเพิ่มเติมจากกฎหมายเดิมหลายฉบับ Truth in Domain Names Act - TDNA of 2003 ซึ่งบัญญัติไว้ตาม 18 U.S.C. § 2252(B)(b) ป้องกันมิให้ผู้ใด หลอกลวงในการใช้ชื่อเพื่อนำไปสู่สิ่งลามกอนาจาร
- 6. **Adam Walsh Child Protection and Safety Act of 2006**) เป็นกฎหมายที่ห้ามใช้ถ้อยคำ หรือภาพดิจิทัล เพื่อหลอกลวงผู้อื่นให้ต้องเข้าสู่ภาพลามกอนาจาร หรือหลอกลวงเด็กเพื่อเข้าไปดูวัตถุหรือสื่อที่เป็นอันตรายทางเพศต่อเด็ก

มาตรการตรวจสอบสื่อออนไลน์ ก่อนเหตุการณ์ 11 กันยายน

- สหรัฐฯ เริ่มควบคุมสื่อออนไลน์ นับตั้งแต่ปี 1990 เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร
- หลังเหตุการณ์ก่อการร้าย โดยเฉพาะภายหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน สหรัฐฯ ได้ควบคุมสื่อออนไลน์อย่างเข้มงวดโดยอ้างเหตุผล “ความมั่นคงของรัฐ” หรือ National Security เป็นสำคัญ
- พัฒนา ระบบ surveillance of digital communications ได้เพื่อตรวจสอบควบคุม และบัญญัติให้ผู้ประกอบการจัดเก็บข้อมูลออนไลน์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบและแกะรอยในภายหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ก่อนเหตุการณ์ 11 กันยายน : การเข้าถึงข้อมูลของชาวต่างชาติที่ต้องสงสัย

- สภาองเกรสจึงตรากฎหมายการตรวจตราชาวกรองต่างประเทศ (Foreign Intelligence Surveillance Act of 1978 - FISA) โดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาล
- ในปี ค.ศ. 1998 ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยกำหนดให้การเข้าถึงข้อมูลของชาวต่างชาติ ฝ่ายบริหารต้องขออนุญาตศาลเพื่อการเข้าถึงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ของปัจเจกชนที่เป็นคนในบังคับของชาติศัตรู โดยกระบวนการพิจารณาจะทำโดยศาลพิเศษ (Foreign Intelligence Surveillance Court)
- รัฐบาลต้องแสดงเหตุผลให้ศาลเห็นว่า มีความจำเป็นต้องเข้าถึงข้อมูลนั้น และไม่มีวิธีการอื่นใดที่จะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารนั้นอีกแล้ว
- ข้อยกเว้น : รมว.ยุติธรรม สามารถเข้าถึงข้อมูลใด ๆ ได้ หากจำเป็นเร่งด่วน

หลังเหตุการณ์ 11 กันยายน : ปรากฏหมายบูรณาการในการรักษาความมั่นคงของชาติ

- สหรัฐฯ ได้ตรากฎหมาย Uniting and Strengthening American by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism หรือ USA PATRIOT Act โดยบูรณาการกฎหมายเดิม เช่น National Information Infrastructure Protection Act of 1996 หรือ NIIPA) และกฎหมายฉบับอื่นๆ รวมถึงกฎหมายการตรวจตราชาวกรองต่างประเทศ (FISA) โดยมีบทบัญญัติให้อำนาจแก่หน่วยงานความมั่นคงของรัฐ รวมถึงเอฟบีไออย่างกว้างขวาง
- หน่วยงาน FBI สามารถใช้เทคโนโลยีที่ชื่อ คาร์นิวอร์ (Carnivor) เพื่อเข้าถึงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบออนไลน์ได้ ดักฟัง (wiretap) และเฝ้าระวังระบบอีเมล หรือเข้าถึงข้อมูลของชาวต่างชาติ หรือองค์กรภายใต้การสนับสนุนของต่างชาติที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นอันตรายต่อสหรัฐฯ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้
- รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม จะกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และจะปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Protection Act of 1980 หรือ PPA (42 U.S.C. §2000aa))

การกำหนดหน้าที่ให้แก่ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตในการจัดเก็บข้อมูล

- Stored Communications Act – SCA กำหนดให้ ผู้ให้บริการฯ จะต้องเก็บข้อมูล เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐประสงค์จะตรวจสอบหรือเข้าถึงข้อมูลบางประเภทได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้สมัครใช้อีเมลล์ และรายละเอียดข้อมูลอื่นๆ ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการ
- กฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐออกหมายเรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้ หรือกล่าวอีกอย่าง ก็คือ SCA คือ กฎหมายที่กำหนดหน้าที่แก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องจัดเก็บข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ ซื่อบัญชี กระทั่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต และมีหน้าที่ต้องส่งมอบแก่เจ้าหน้าที่เมื่อได้รับการร้องขอ

กำหนดหน้าที่ในการป้องกันมิให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์

- **Stop Online Piracy Act - SOPA มาตรา 102** ให้อำนาจรัฐมนตรีฯ ยุติกรรม ป้องกันเว็บไซต์ต่างประเทศที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Foreign-Infringing Sites) ทั้งนี้ โดยผ่านคำสั่งศาลที่ศาลมีต่อบุคคลที่เป็นตัวกลาง (intermediaries) ให้หยุดหรือเลิกกระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิด ซึ่งจะใช้บังคับกับบุคคลดังต่อไปนี้
  - ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ต้องป้องกันจากการเข้าถึงเว็บไซต์นั้น
  - เว็บไซต์ผู้ให้บริการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet Search Engines) ต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้มีลิงค์ของเว็บไซต์ที่กระทำละเมิดปรากฏในผลการค้นหาทางอินเทอร์เน็ต
  - ผู้ให้บริการการชำระเงิน (Payment Network Providers) เช่น PayPal, CCBill มีหน้าที่ต้องป้องกัน ห้าม ระวัง บริการ การทำธุรกรรม ระหว่างเว็บไซต์ที่กระทำการละเมิดกับลูกค้าในสหรัฐอเมริกา
  - ผู้ให้บริการโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต (Internet Advertising Services) จะต้องมีมาตรการในการหยุดให้บริการโฆษณาในเว็บไซต์ที่กระทำละเมิด หรือให้กับเว็บไซต์ที่กระทำละเมิด
- ทั้งนี้ หากบุคคลเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล หรือสร้างมาตรการแทรกแซงการคำสั่งศาล รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมสามารถดำเนินคดีกับบุคคลเหล่านี้เพื่อให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้

- สหรัฐฯ ความคุ้มครองเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นของประชาชนตนเองอย่างมาก
- การคุ้มครองฯ กว้างขวางอย่างมาก รวมถึง ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) หรือการดูหมิ่นทางศาสนาด้วย
- การควบคุมฯ โดยเฉพาะสื่อลามกออนไลน์ เพิ่งเริ่มจริงจังนับแต่ปี ค.ศ.1990
- หลังเหตุการณ์ 11 กันยายน อเมริกาได้ตรา USA PATRIOT Act เพื่อให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการสามารถใช้เทคโนโลยีที่ชื่อ คาร์นิวอร์ (Carnivor) เพื่อเข้าถึงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบออนไลน์ได้ ตักฟัง (wiretap) และเฝ้าระวังระบบอีเมล หรือเข้าถึงข้อมูลของชาวต่างชาติ หรือองค์กรภายใต้การสนับสนุนของต่างชาติที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นอันตรายต่อสหรัฐฯ อีกทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้มาไปใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

หลักกฎหมายในการควบคุมเสรีภาพในการแสดง

ความคิดเห็น : สื่อออนไลน์

ประเทศไทย

หลักการคุ้มครอง FREEDOM OF SPEECH ในประเทศไทย

1. รัฐธรรมนูญ มาตรา 35 ค.ศ. 1982
  2. ประชาชนจีน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการตีพิมพ์งานวิชาการ เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม เดินขบวน และการชุมนุม ทั้งนี้ องค์กรของรัฐในทุกระดับจะต้องดำเนินมาตรการเพื่อให้การแสดงความคิดเห็นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อประโยชน์ของแผ่นดิน สังคม หรือส่วนรวม อีกทั้งการใช้เสรีภาพเช่นว่านั้นจะต้องเคารพต่อกิจการของรัฐ (national affairs) และคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมด้วย
- สำหรับการเสนอผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ งานวรรณกรรม และวัฒนธรรม หากชอบด้วยกฎหมาย ตามนัยยะที่พรรคคอมมิวนิสต์กำหนดไว้ย่อมได้รับการปกป้อง และไม่อาจจะถูกแทรกแซงได้ ทั้งนี้ไม่อาจทำให้ล่าช้า หรือการขัดขวางการเสนอความคิดเห็นดังกล่าว

หลักการคุ้มครองเสรีภาพที่ไม่เป็นจริงในประเทศจีน

- ในความเป็นจริง การแสดงความคิดเห็นใดๆ จะได้รับความคุ้มครองก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ หากรัฐเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นใดจะกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณีของจีน (ที่พรรคคอมมิวนิสต์ได้กำหนดไว้) ก็จะผิดกฎหมายทันที
- ต้องปฏิบัติตาม กม. ลำดับรอง จำนวนมาก เช่น
  - ระบบใบอนุญาตสำหรับการให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกับต่างประเทศ
  - การก่อตั้งสำนักพิมพ์หรือสำนักข่าว
  - การเผยแพร่ข้อมูลซึ่งจะต้องผ่านการตรวจสอบเนื้อหาโดยรัฐเสียก่อน
  - บริษัทที่ประกอบธุรกิจโทรคมนาคมฯ รัฐถือหุ้นในกิจการนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ฯลฯ
  - กระบวนในลักษณะนี้ก็มีผลทำให้รัฐบาลจีนสามารถปิดกั้นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจากทั่วโลกได้อย่างง่ายดาย จึงทำให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไม่เกิดขึ้นจริง

ในทางความเป็นจริง การแสดงความดีใจทุกชั้นตอนถูกควบคุมหมดสิ้น

- ตามกฎหมายอาญาว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติและความลับของรัฐ (National Security and State Secrets) ห้ามเผยแพร่ข้อมูลใด ๆ ที่จะถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ตามมาตรฐานของพรรคคอมมิวนิสต์กำหนด
- แม้เนื้อหาของข้อความที่เผยแพร่ออกไป จะไม่ผิดกฎหมายใด ๆ แต่如果不ปฏิบัติตามกฎหมายลำดับรอง เช่น การต้องส่งตรวจสอบก่อนมีการตีพิมพ์ ข้อความนั้นจะไม่สามารถได้รับความคุ้มครองและผิดกฎหมายทันที
- ข้อมูลหรือข้อความใดที่ถูกเผยแพร่ต่อสาธารณะ หากรัฐบาลจีนพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นข้อความเท็จหรือเข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาด้านอื่น ๆ ทั้งยังเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและผลประโยชน์ของชาติแล้ว จะถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. 1997 สำหรับผู้เผยแพร่ ไซข่าว หรือเปิดเผยความลับดังกล่าว

เนื้อหาที่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงของรัฐ STATE SECURITY LAW 1993

- มาตรา 4 กำหนดอย่างกว้างขวางๆ โดยห้ามมิให้ผู้ใดก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อความมั่นคงของจีน เช่น การสมคบกันเพื่อล้มล้างรัฐบาลหรือแบ่งแยกรัฐ รวมถึง การให้ข้อมูลซึ่งเป็นความลับของรัฐ ๗ และการใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความวุ่นวายอันเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ
- ประเทศจีนมักตีความให้ข้อมูลทุกอย่างเป็นความลับในการตีพิมพ์ข่าว (Regulations on the Protection of Secrets in News Publishing ค.ศ. 1992) เพื่อปกป้องข้อมูลลับ
  - ห้ามผู้ใดให้ข้อมูลข่าวสารลับแก่สำนักข่าวใดๆ เพื่อตีพิมพ์ หากข้อมูลที่จะเผยแพร่ นั้นมีความไม่แน่ชัดว่าเกี่ยวข้องกับความลับของชาติหรือไม่ บุคคลดังกล่าวจะต้องขออนุมัติต่อองค์กรเพื่อตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบก่อน (มาตรา 14) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากข่าวสารนั้นมีสาระซึ่งเกี่ยวข้องกับรัฐบาลจีน ระบบเศรษฐกิจ การทูต เทคโนโลยี หรือการทหาร (มาตรา 15) เป็นต้น
  - กำหนด Measures for the Implementation of the Law on State Security ค.ศ. 1994) เพื่อขยายความกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้การสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น **มาตรา 8 กำหนด**การสร้างพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือการเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ๗ การก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่ชน หรือก่อให้เกิดประชาชนกระด้างกระเดื่อง

ข้อห้ามในการเผยแพร่ความลับของประเทศ

การห้ามการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกองทัพ และความมั่นคงอื่น ๆ ของประเทศ

1. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองความลับของรัฐ (Law on the Protection of State Secrets ค.ศ. 1988) มาตรา 2 และมาตรา 8 กำหนดห้ามเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความแข็งแกร่งของกองทัพ การต่างประเทศ และเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

2. การจะต้องส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติจีน ผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ ให้ตรวจสอบก่อนที่จะสามารถตีพิมพ์และเผยแพร่ได้ เป็นต้น

ระบบในการควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลออนไลน์ในประเทศไทย

1. ระบบการขอใบอนุญาตจากรัฐ ในทุก ๆ ขั้นตอน ตั้งแต่การจัดตั้งสำนักพิมพ์ ตลอดจนถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจากต่างประเทศ ทำให้จีนสามารถปิดกั้นเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ระบบใบอนุญาตในการเผยแพร่ข้อมูล ผู้เผยแพร่ฯ ต้องได้รับอนุญาตตาม Provisions on the Administration of Electronic Publications 1997) ก่อน มิเช่นนั้นอาจมีโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง และวิธีการเผยแพร่ก็จะมี กม.ลำดับรอง กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดอีก
  - การจัดทำกระดานข่าว หรือกระดานสนทนาอิเล็กทรอนิกส์ ก็ต้องได้รับอนุญาต
  - การถ่ายทอดรายการวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของต่างประเทศ จะกระทำได้เฉพาะตามโรงแรมและที่พักอาศัยของชาวต่างชาติเท่านั้น
  - กำหนดห้ามมิให้องค์กรเอกชนนำเสนอข่าวสารประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเด็ดขาด แต่ให้องค์กรของรัฐเท่านั้นที่สามารถเสนอข่าวสารของรัฐบาลได้ เช่น หน่วยข่าวกลาง (Central news units) หรือระดับภูมิภาคต่าง ๆ

การควบคุมสื่อออนไลน์ และอินเทอร์เน็ต

- ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (อินเทอร์เน็ตคาเฟ่) มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลโดยละเอียดของลูกค้าที่มาใช้บริการ เป็นเวลา 60 วัน เพื่อให้ จนท.ตรวจสอบ
- ผู้ให้บริการข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้า ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐ
- การใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อปกป้องความลับสำหรับการติดต่อสื่อสารในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายนอกประเทศ
  - ผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการ ต้องพิจารณาเองว่า การกระทำของตนเข้าข่ายเป็นความผิดหรือไม่ โดยที่ กม.ของจีน จะบัญญัติอย่างคลุมเครือ จนไม่อาจเข้าใจได้ว่าเนื้อหาแบบใดที่ต้องห้ามไม่ให้เผยแพร่ ไม่ว่าจะป็นคำว่า "ประโยชน์ของชาติ" "การเผยแพร่ข่าวลือ" หรือการหมิ่นประมาทอันมีผลทำให้เป็นการล้มล้างระบอบการปกครองก็ไม่มีคำนิยาม

ตัวอย่างกฎหมายลำดับรองในการควบคุมเนื้อหาในสื่อออนไลน์

- ประเทศจีน ได้จัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อควบคุมเนื้อหาที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ไม่น้อยกว่า 25 หน่วยงานในการตรวจสอบและปิดกั้นเว็บไซต์ต่าง ๆ
- ประเทศจีน ถือว่า อินเทอร์เน็ต มีไว้เพื่อความบันเทิง และส่งเสริมวัฒนธรรมจีนให้แข็งแกร่ง ไม่ใช่เครื่องมือในการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพในระบอบการเมืองการปกครองใด ๆ
- การเผยแพร่บทความใด ๆ ที่อาจจะกระทบต่อความมั่นคงชาติ หรือนโยบายพรรคคอมมิวนิสต์ หรือผู้นำแห่งพรรคคอมมิวนิสต์ จะได้รับการตรวจสอบก่อน และหากกระทำไปโดยไม่มีอำนาจ หรือไม่ได้รับอนุญาต ก็จะเป็นความผิดตามกฎหมายต่าง ๆ จำนวนมาก แม้โดยเนื้อหาจะไม่มี ความผิดเลย
- องค์กรที่สำคัญที่สุดในการทำลายเสรีภาพของประชาชนชาวจีน คือ องค์กรศาลยุติธรรม ที่พร้อมจะยอมรับนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ โดยไม่ตรวจสอบเลยว่า กม. นั้นขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญหรือไม่

การใช้เทคโนโลยีในการปิดกั้น เว็บไซต์ที่ “ไม่เหมาะสม” ในประเทศจีน

1. นอกจากระบบกฎหมายที่เข้มงวดในการดำเนินคดี และการใช้ระบบใบอนุญาตในการจัดตั้งสำนักพิมพ์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแล้ว ประเทศจีนยังได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการปิดกั้นเว็บไซต์ ได้แก่ Great Firewall ในการ Monitor และ Blocking เว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมในสายตาของรัฐบาลจีน ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการใช้เทคโนโลยีในการป้องกันการค้นหาคำที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ประชาธิปไตย
2. ผู้ให้บริการจะต้องช่วยกันป้องกันมิให้มีการเผยแพร่ข้อมูลไม่เหมาะสม และจัดเก็บข้อมูลลูกค้าอย่างเคร่งครัด
3. ใช้วิธีการทางจิตวิทยา โดยจัดตั้ง The Government-connected Internet Society และ กลุ่มพลเมืองเน็ตที่ใช้ชื่อว่า “50 Cent Party” ให้โพสต์ข้อความสนับสนุนนโยบายและการบริหารประเทศของรัฐบาลจีนด้วย โดยได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 50 Cent

การจัดตั้งหน่วยงานพิเศษในการ ดำเนินการทางจิตวิทยาและดำเนินคดีจริงจัง

- การจัดตั้ง Bureau Five และ Bureau Nine เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ พร้อมกับดำเนินคดีอาญาอย่างจริงจัง
- ตัวอย่างเช่น รัฐบาลจีน ได้จับกุมประชาชนที่จัดกิจกรรมระลึกเหตุการณ์จัตุรัสเทียนอันเหมิน อย่างต่อเนื่อง เช่น ใน เดือนมีนาคม ค.ศ.2009 ได้จับกุมนาย Zhang Shijun ผู้เขียนจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐบาลจีนให้สืบสวนเหตุการณ์ดังกล่าวใหม่ และได้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนต่างประเทศ และบุคคลอื่นอีกหลายสิบราย

T

Z

U

F

G

H

J

V

B

N